

Zadeva C-815/18**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

21. december 2018

Predložitveno sodišče:

Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemska)

Datum predložitvene odločbe:

14. december 2018

Tožeča stranka:

Federatie Nederlandse Vakbeweging

Tožene stranke:

Van den Bosch Transporten B.V.

Van den Bosch Transporte GmbH

Silo-Tank Kft

Predmet postopka v glavni stvari

FNV v postopku v glavni stvari predlaga, naj se družbi Van den Bosch B.V. in drugim naloži, naj spoštujejo CAO Goederenvervoer (kolektivna pogodba za prevoz blaga) in zato uporabljajo splošne pogoje iz nizozemske kolektivne pogodbe za nemške in madžarske voznike, ki so sklenili pogodbo o zaposlitvi z družbo Van den Bosch Transporte GmbH oziroma družbo Silo-Tank Kft in pretežno opravljajo mednarodne prevoze zunaj Nizozemske.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje prehodne odločbe

Pravna podlaga za ta predlog za sprejetje predhodne odločbe je člen 267 PDEU, njegov predmet pa vprašanje, ali, in v primeru pritrdilnega odgovora, pod katerimi pogoji Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 96/71/ES z dne 16. decembra

1996 o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev velja za voznike v mednarodnem cestnem prevozu blaga.

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali je treba Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 96/71/ES z dne 16. decembra 1996 o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev [UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 2, str. 431; v nadaljevanju: Direktiva o napotitvi] razlagati tako, da velja tudi za delavca, ki je voznik v mednarodnem cestnem prevozu blaga in svoje delo zato opravlja v več državah članicah?

2(a). Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen: na podlagi katerih meril ali vidikov se določi, ali je delavec, ki je voznik v mednarodnem cestnem prevozu blaga, napoten „na ozemlje katere od držav članic“ v smislu člena 1(1) in (3) Direktive o napotitvi in ali ta delavec v smislu člena 2(1) Direktive o napotitvi „za omejen čas opravlja delo na ozemlju države članice, ki ni država, v kateri običajno dela“?

2(b). Ali je za odgovor na vprašanje 2(a) pomembno, da je podjetje, ki napotuje delavca iz vprašanja 2(a), povezano, na primer v skupino, s podjetjem, v katero je ta delavec napoten, in če je odgovor pritrdilen, v kakšnem smislu?

2(c). Če se delo delavca iz vprašanja 2(a) delno nanaša na kabotažo – to je prevoz, ki se opravlja izključno na ozemlju države članice, ki ni država članica, v kateri ta delavec običajno dela – ali je treba potem pri tem delavcu vsekakor izhajati iz tega, da v zvezi s tem delom njegovega dela začasno dela na ozemlju prvonavedene države članice? Če je odgovor pritrdilen, ali v zvezi s tem velja spodnja meja, na primer v obliki minimalnega števila dni na mesec, na katere poteka ta kabotaža?

3(a). Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen: kako je treba razlagati pojem „kolektivne pogodbe, razglašene za splošno veljavne“ v smislu člena 3(1) in (8), prvi pododstavek, Direktive o napotitvi? Ali gre za avtonomni pojem prava Unije in torej zadostuje, da so pogoji iz člena 3(8), prvi pododstavek, Direktive o napotitvi dejansko izpolnjeni, ali pa se v skladu s temi določbami hkrati zahteva, da je bila kolektivna pogodba razglašena za splošno veljavno na podlagi nacionalnega prava?

3(b). Če kolektivne pogodbe ni mogoče opredeliti kot kolektivne pogodbe, razglašene za splošno veljavno v smislu člena 3(1) in (8), prvi pododstavek, Direktive o napotitvi, ali potem člen 56 PDEU nasprotuje temu, da se podjetju s sedežem v državi članici, ki napoti delavca na ozemlje druge države članice, s pogodbo naloži spoštovanje določb take kolektivne pogodbe, ki velja v zadnjenavedeni državi članici?

Navedene določbe prava Unije in mednarodnega prava

Člen 56 PDEU

Člen 1(1) in (3), člen 2(1) ter člen 3(1) in (8), prvi pododstavek, Direktive 96/71/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 1996 o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev

Člen 8(1) in (2) ter člen 9 Uredbe (ES) št. 593/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbeno obligacijska razmerja (Rim I) (UL 2008, L 177, str. 6)

Člen 6(2)(a) in člen 7 Konvencije o uporabi prava v pogodbenih obligacijskih razmerjih

Navedene nacionalne določbe

Člen 44 collectieve arbeidsovereenkomst Goederenvervoer (kolektivna pogodba za prevoz blaga) in člen 73 collectieve arbeidsovereenkomst Beroepsgoederenvervoer over de weg en verhuur van mobiele kranen (kolektivna pogodba za opravljanje storitev cestnega prevoza blaga za najem ali plačilo in oddajanje mobilnih žerjavov v najem)

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Družba Van den Bosch Transporten B.V. upravlja prevozno podjetje iz kraja Erp na Nizozemskem. Družbe Van den Bosch Transporten B.V., Van den Bosch Transporte GmbH (družba, ustanovljena po nemškem pravu) in Silo-Tank Kft (družba, ustanovljena po madžarskem pravu) so sestrške družbe in del iste skupine družb. Vse imajo istega direktorja in lastnika deležev ter ponudnika storitev informacijske in komunikacijske tehnologije in finančnih storitev s sedežem na Nizozemskem.
- 2 Družba Van den Bosch Transporten B.V. je članica Vereniging Goederenvervoer Nederland (nizozemsko združenje za prevoz blaga), ki je 1. januarja 2012 s Federatie Nederlandse Vakbeweging (nizozemska zveza sindikatov, v nadaljevanju: FNV) sklenilo kolektivno pogodbo za prevoz blaga z veljavnostjo do 31. decembra 2013. Ta kolektivna pogodba ni bila razglašena za splošno veljavno. Podjetja, ki spadajo na področje uporabe kolektivne pogodbe za prevoz blaga, so bila z odlokom ministra oproščena uporabe kolektivne pogodbe za opravljanje storitev cestnega prevoza blaga za najem ali plačilo, ki pa je bila razglašena za splošno veljavno. Ta oprostitev torej velja za družbo Van den Bosch Transporten B.V.
- 3 V okviru skupine družb Van den Bosch Transporten delajo vozniki iz Nemčije in z Madžarske na podlagi pogodb o zaposlitvi, ki so jih sklenili z družbo Van den

Bosch Transporte GmbH oziroma družbo Silo-Tank Kft. Splošni pogoji dela iz kolektivne pogodbe za prevoz blaga zanje ne veljajo.

- 4 Družba Van den Bosch Transporten B.V. sklepa z družbama Van den Bosch Transporte GmbH in Silo-Tank Kft čarterske pogodbe za mednarodne prevoze. Velika večina teh prevozov ne poteka na Nizozemskem.
- 5 V skladu z določbo o najemu (čarter) iz člena 44 kolektivne pogodbe za prevoz blaga in skoraj identičnim členom 73 kolektivne pogodbe za opravljanje storitev cestnega prevoza blaga za najem ali plačilo je delodajalec dolžan v podizvajalskih pogodbah, ki se izvajajo v podjetju delodajalca s sedežem na Nizozemskem ali iz njega, določiti, da splošni pogoji dela iz kolektivne pogodbe za prevoz blaga veljajo za delavce samostojnega podizvajalca, če to izhaja iz Direktive o napotitvi, in sicer tudi, če je bilo izbrano pravo druge države in ne Nizozemske. Poleg tega je delodajalec dolžan seznaniti zadevne delavce s splošnimi pogoji, ki veljajo zanje.

Bistvene trditve strank postopka v glavni stvari

- 6 FNV predlaga, naj se družbi Van den Bosch Transporten B.V. in drugim naloži spoštovanje kolektivne pogodbe za prevoz blaga. Družba Van den Bosch Transporten B.V. naj bi morala ob vključitvi nemških in madžarskih voznikov na podlagi določbe o najemu (čarter) določiti, da splošni pogoji kolektivne pogodbe za prevoz blaga veljajo za te voznike. Treba naj bi bilo namreč uporabiti Direktivo o napotitvi.
- 7 V primerih, v katerih naj bi bila država, v kateri se običajno opravlja delo, Nizozemska, naj bi bilo treba na podlagi člena 6(a) Konvencije o uporabi prava v pogodbenih obligacijskih razmerjih in člena 8(1) Uredbe (ES) št. 593/2008 plačati nizozemsko plačo. Družbi Van den Bosch Transporte GmbH in Silo-Tank Kft naj bi, ker nista uporabili nizozemskih splošnih pogojev, v razmerju do FNV ravnali protipravno. Za to protipravno ravnanje naj bi bila odgovorna tudi družba Van den Bosch Transporten B.V.
- 8 Družba Van den Bosch Transporten B.V. in drugi menijo, da je člen 44 kolektivne pogodbe za prevoz blaga ničen, ker obveznost, ki jim jo nalaga, pomeni nedovoljeno omejitev svobode opravljanja storitev, ki je zagotovljena s členom 56 PDEU. Kolektivna pogodba za prevoz blaga naj namreč ne bi bila razglašena za splošno veljavno in zato naj ta določba ne bi bila kogentna.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga

- 9 Prvostopenjsko sodišče je z vmesno sodbo odločilo, da splošni pogoji kolektivne pogodbe za prevoz blaga veljajo za nemške in madžarske voznike. Drugostopenjsko sodišče je razveljavilo to vmesno sodbo in vrnilo zadevo v ponovno odločanje.

- 10 Drugostopenjsko sodišče je navedlo, da določba o najemu (čarter) iz kolektivne pogodbe za prevoz blaga dejansko ni bila razglašena za splošno veljavno. Kolektivna pogodba za opravljanje storitev cestnega prevoza blaga za najem ali plačilo pa naj bi bila razglašena za splošno veljavno. Ker naj bi bile določbe obeh kolektivnih pogodb skoraj identične in je bila družba Van den Bosch Transporten B.V. oproščena uporabe kolektivne pogodbe za opravljanje storitev cestnega prevoza blaga za najem ali plačilo, ker naj bi zanjo veljala kolektivna pogodba za prevoz blaga, naj bi bilo treba torej izhajati iz takega materialnega dejanskega stanja, kot da bi bila kolektivna pogodba za prevoz blaga razglašena za splošno veljavno.
- 11 V tem primeru naj bi bila zahteva razglasitve splošne veljavnosti, ki izhaja iz člena 3(8) Direktive o napotitvi, izpolnjena in naj člena 44 kolektivne pogodbe za prevoz blaga ne bi bilo mogoče šteti za prepovedano omejitev svobode opravljanja storitev.
- 12 Drugostopenjsko sodišče navaja, da se glede pogoja iz člena 44 kolektivne pogodbe za prevoz blaga, da morajo biti sklenjene podizvajalske pogodbe, za katere velja Direktiva o napotitvi, postavlja vprašanje, ali je treba pojem „(napotiti) na ozemlje katere od držav članic“ v smislu člena 1(1) in (3) Direktive o napotitvi razumeti dobesedno ali kot „na ozemlje katere od držav članic *ali z njega*“, kakor meni FNV. V zadnjem navedenem primeru naj ne bi bilo pomembno, v kateri državi članici voznik dejansko opravlja dela v okviru razmerja o najemu (čarter).
- 13 Poleg tega drugostopenjsko sodišče navaja, da je široka razlaga tega pojma v nasprotju s ciljem Direktive o napotitvi, da v zvezi z zadevno storitvijo ne ugotovi le svobodi opravljanja storitev v Evropski uniji, ampak tudi interesom nacionalnega trga dela vsakokratne države članice gostiteljice. Ne samo, da naj bi bilo težko določiti, kateri trg dela je v konkretnem primeru odločilen, ampak naj te razlage tudi ne bi bilo v pojasnilih v zvezi s prvotnim predlogom direktive Komisije. Iz tega predloga pa naj bi bilo razvidno, da Direktiva o napotitvi namenoma ne ureja mednarodnih, ampak samo nacionalne čarterske prevoze.
- 14 Tudi iz uvodne izjave 2 Direktive 2014/67/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o izvrševanju Direktive 96/71/ES o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev in spremembi Uredbe (EU) št. 1024/2012 o upravnem sodelovanju prek informacijskega sistema za notranji trg naj ne bi bilo mogoče razbrati, da je treba ta pojem razlagati široko.
- 15 Zahteva napotitve delavcev na ozemlje Nizozemske naj zato ne bi bila izpolnjena. Ker ima določba o najemu (čarter) enako področje veljavnosti kot Direktiva o napotitvi, naj se je ne bi smelo uporabiti.
- 16 FNV v kasacijskem postopku pred predložitvenim sodiščem zatrjuje, da drugostopenjsko sodišče ni ugotovilo, da je treba pojem „na ozemlje katere od držav članic“ razlagati kot „na ozemlje katere od držav članic *ali z njega*“, in je

Direktivo o napotitvi zato treba uporabiti za voznike, ki so kot v obravnavanem primeru vozniki v mednarodnem cestnem prevozu blaga.

- 17 Predložitveno sodišče meni, da je treba sistem Direktive o napotitvi obravnavati v povezavi z ureditvijo glede uporabe prava, ki je določena v členu 6(2)(a) Konvencije o uporabi prava v pogodbenih obligacijskih razmerjih in členu 8 Uredbe (ES) št. 593/2008 in ki velja za mednarodne pogodbe o zaposlitvi, ter v povezavi s prednostno ureditvijo iz člena 7 Konvencije o uporabi prava v pogodbenih obligacijskih razmerjih in člena 9 Uredbe (ES) št. 593/2008.
- 18 Vendar iz te povezave ni mogoče brez nadaljnjega ugotoviti, kako je treba razlagati člen 1(1) in (3) ter člen 2(1) Direktive o napotitvi. Tako je mogoče, da je treba pojem „na ozemlje katere od držav članic“ razlagati, kot ga je razložilo Sodišče v sodbi z dne 15. marca 2011, Koelzsch (C-29/10, ECLI:EU:C:2011:151), to pomeni kot „državo članico, v kateri oziroma iz katere delavec v izpolnjevanju pogodbe začasno opravlja svoje delo“. Zagovarjati je mogoče tudi razlago, da morata biti pogodba o zaposlitvi in zadevna država članica „tesno povezani“ in da je moral delavec zato v zadevni državi članici vsak mesec opravljati svoje delo minimalno število neprekinjenih dni oziroma da so morali biti izpolnjeni drugi pogoji.
- 19 Postavlja se tudi vprašanje, koliko je upoštevno, da sta družbi, ki napotujeta zadevne delavce, in družba, v katero so delavci napoteni, del iste skupine družb.
- 20 Ker Sodišče še ni podalo stališča o teh vprašanjih, se lahko upravičeno dvomi, katera je pravilna razlaga pojma „na ozemlje katere od držav članic“ v smislu člena 1(1) in (3) ter člena 2(1) Direktive o napotitvi in ali mednarodni cestni prevoz blaga spada na področje uporabe te direktive. Zato se o tem postavlja vprašanje za predhodno odločanje.
- 21 FNV navaja, da nekatere vožnje, ki so upoštevne v postopku v glavni stvari, potekajo izključno na Nizozemskem, tako da se lahko zadevni vozniki glede teh voženj sklicujejo na pravice na podlagi Direktive o napotitvi.
- 22 Ta del razloga za kasacijsko pritožbo, ki jo je vložila FNV, se torej nanaša na kabotažo. Če se zavzame stališče, da je treba pojem „na ozemlje katere od držav članic“ razlagati ozko, kot je menilo drugostopenjsko sodišče, se postavlja vprašanje, ali področje uporabe Direktive o napotitvi zajema kabotažo.
- 23 Predložitveno sodišče si postavlja tudi vprašanje, kako je treba razlagati pojem „razglašene za splošno veljavne“ v smislu člena 3(1) in (8) Direktive o napotitvi. Ali je to avtonomni pojem prava Unije ali je treba pri tem – izključno oziroma tudi – upoštevati, kako je ta pojem opredeljen v nacionalnem pravu?
- 24 V skladu s členom 3(8) Direktive o napotitvi „[k]olektivne pogodbe [...], razglašene za splošno uporabne“ pomenijo kolektivne pogodbe, ki jih morajo spoštovati vsa podjetja na zadevnem geografskem območju in poklicu ali panogi.

- 25 To določbo bi bilo mogoče zato razlagati tako, da je treba pojem „razglašene za splošno veljavne“ šteti za avtonomni pojem prava Unije. Pri taki razlagi ni odločilno, ali je bila zadevna kolektivna pogodba razglašena za splošno veljavno na podlagi nacionalnega prava, ampak samo, ali je bila razglašena za splošno veljavno v smislu člena 3(8) Direktive o napotitvi.
- 26 Vendar bi bilo mogoče pojem „razglašene za splošno veljavne“ razlagati tudi tako, da je morala biti kolektivna pogodba razglašena za splošno veljavno na podlagi nacionalnega prava in da mora biti posledica uporabe nacionalnega prava tudi ta, da je izpolnjen pogoj iz člena 3(8), prvi pododstavek, Direktive o napotitvi.
- 27 Na podlagi sodbe Sodišča z dne 3. aprila 2008, Rüffert (C-346/06, ECLI:EU:C:2008:189) je mogoče sklepati, da je pojem iz člena 3(1) in (8) Direktive o napotitvi avtonomni pojem prava Unije. Sodišče v točki 26 sodbe najprej ugotavlja, da zadevna kolektivna pogodba na podlagi nemškega prava ni bila razglašena za splošno veljavno, nato pa se mu zdi pomembno, ali je treba to pogodbo „kljub vsemu šteti za splošno veljavno v smislu [...] Direktive o napotitvi“.
- 28 Zato obstaja dvom o tem, kako je treba razlagati ta pojem, in se Sodišču v zvezi s tem postavlja vprašanje za predhodno odločanje.
- 29 Če bi se na podlagi odgovorov na vprašanja za predhodno odločanje izkazalo, da družbama Van den Bosch Transporte GmbH in Silo-Tank Kft na podlagi Direktive o napotitvi ni mogoče naložiti spoštovanja določb kolektivne pogodbe za prevoz blaga, je treba preizkusiti še, ali jima je mogoče s pogodbo na podlagi določbe o najemu (čarter) iz člena 44 kolektivne pogodbe za prevoz blaga naložiti spoštovanje pogojev dela, ki jih določa ta kolektivna pogodba. V tem primeru se postavlja vprašanje, ali je potem treba ugotoviti obstoj kršitve člena 56 PDEU. Predložitveno sodišče je zaradi ekonomičnosti postopka vključilo to problematiko v vprašanja za predhodno odločanje.